

केंद्रीय अर्थसंकल्प 2022

केंद्रीय अर्थसंकल्पाला वार्षिक वित्तीय विवरण म्हणूनही ओळखले जाते. भारतीय संविधानाच्या कलम 112 मध्ये असे नमूद केले आहे की हे एका विशिष्ट वर्षासाठी सरकारच्या अंदाजे खर्च आणि प्राप्तीचे विवरण आहे.

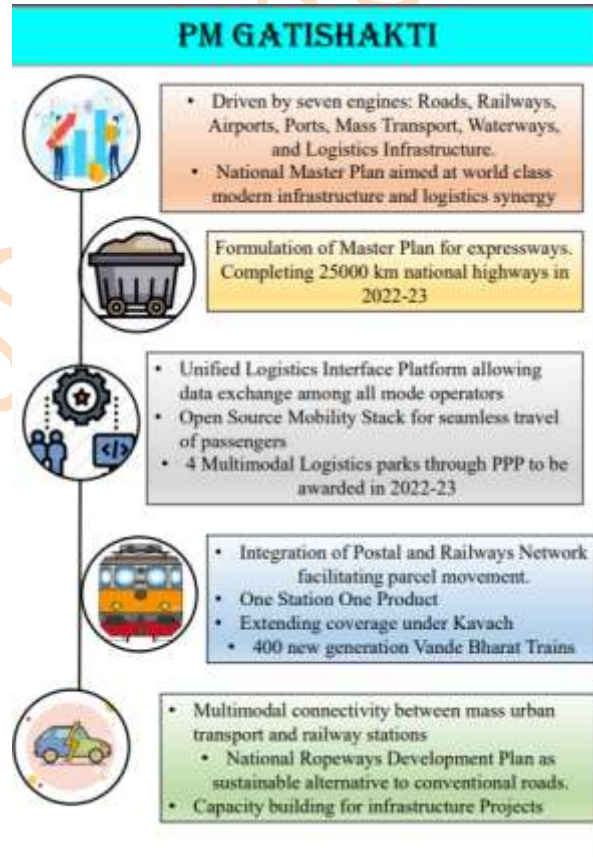
केंद्रीय अर्थसंकल्प सूक्ष्म-आर्थिक स्तरावरील सर्वसमावेशक कल्याणावर लक्ष केंद्रित करून स्थूल-आर्थिक पातळीच्या वाढीला पूरक ठरण्याचा प्रयत्न करतो. केंद्रीय वित्त आणि कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्री, श्रीमती निर्मला सीतारामन यांनी आज संसदेत 2022-23 चा केंद्रीय अर्थसंकल्प सादर केला.

केंद्रीय अर्थसंकल्प 2022-23: प्रमुख ठळक मुद्दे

- मोठ्या अर्थव्यवस्थांमध्ये भारताची आर्थिक वाढ ९.२% वर मूल्यमापन केली जाते.
- (PLI) उत्पादकता जोडलेल्या प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत 14 क्षेत्रांमध्ये 60 लाख नवीन नोकऱ्या.
- पीएलआय योजना 30 लाख कोटी रुपयांचे अतिरिक्त उत्पादन निर्माण करू शकतात.
- अमृत कालमध्ये प्रवेश करून, 25 वर्षांची भारत @100 पर्यंतची आघाडी, अर्थसंकल्प चार प्राधान्यांसह वाढीसाठी चालना देतो:
 1. पीएम गतिशक्ती
 2. सर्वसमावेशक विकास
 3. उत्पादकता वाढ आणि गुंतवणूक, सूर्योदयाच्या संधी, ऊर्जा संक्रमण आणि हवामान कृती.
 4. गुंतवणुकीसाठी वित्तपुरवठा

केंद्रीय अर्थसंकल्प 2022-23 चे प्रमुख ठळक मुद्दे खालीलप्रमाणे आहेत:

पीएम गतिशक्ती

- PM गतिशक्ती चालवणारी सात इंजिने म्हणजे रस्ते, रेल्वे, विमानतळ, बंदरे, जन वाहतूक, जलमार्ग आणि लॉजिस्टिक इन्फ्रास्ट्रक्चर.

पीएम गतिशक्ती राष्ट्रीय मास्टर प्लॅन

- PM गतिशक्ती राष्ट्रीय मास्टर प्लॅनच्या व्याप्तीमध्ये आर्थिक परिवर्तन, अखंड मल्टीमोडल कनेक्टिव्हिटी आणि लॉजिस्टिक कार्यक्षमतेसाठी सात इंजिनांचा समावेश असेल.
- नॅशनल इन्फ्रास्ट्रक्चर पाइपलाइनमधील या 7 इंजिनांशी संबंधित प्रकल्प पीएम गतिशक्ती फ्रेमवर्कशी संरेखित केले जातील.

रस्ता वाहतूक

- राष्ट्रीय महामार्गांचे जाळे 2022-23 मध्ये 25000 किमीने विस्तारले जाईल.
- राष्ट्रीय महामार्ग नेटवर्कच्या विस्तारासाठी 20000 कोटी रुपये जमा केले जातील.

मल्टीमॉडल लॉजिस्टिक पार्क्स

- चार ठिकाणी मल्टीमोडल लॉजिस्टिक पार्कच्या अंमलबजावणीसाठी 2022-23 मध्ये पीपीपी मोडद्वारे करार दिले जातील.

रेल्वे

- स्थानिक व्यवसाय आणि पुरवठा साखळींना मदत करण्यासाठी वन स्टेशन वन प्रॉडक्ट संकल्पना.
- 2022-23 मध्ये स्वदेशी जागतिक दर्जाचे तंत्रज्ञान आणि क्षमता वाढ कवच अंतर्गत 2000 किमी रेल्वे नेटवर्क आणले जाईल.
- पुढील तीन वर्षांत 400 नवीन पिढीतील वंदे भारत गाड्या तयार केल्या जातील.
- मल्टीमॉडल लॉजिस्टिकसाठी 100 PM गतिशक्ती कार्गो टर्मिनल पुढील तीन वर्षांमध्ये विकसित केले जातील.

पर्वतमाला

- राष्ट्रीय रोपवे विकास कार्यक्रम, पर्वतमाला PPP मोडवर हाती घेण्यात येणार आहे.
- 60 किमी लांबीच्या 8 रोपवे प्रकल्पांसाठी 2022-23 मध्ये कंत्राटे देण्यात येणार आहेत.

सर्वसमावेशक विकास

शेती

- गहू आणि धान खरेदीसाठी 1.63 कोटी शेतकऱ्यांना 2.37 लाख कोटी रुपयांचे थेट पेमेंट.
- संपूर्ण जिल्ह्यात रसायनमुक्त नैसर्गिक शेतीला चालना दिली जाईल. गंगा नदीकाठी 5 किमी रुंद कॉरिडॉरमध्ये शेतकऱ्यांच्या जमिनींवर प्राथमिक लक्ष केंद्रित करण्यात आले आहे.
- नाबार्ड कृषी आणि ग्रामीण उद्योगांसाठी स्टार्टअप्सना वित्तपुरवठा करण्यासाठी मिश्रित भांडवलासह निधीची सुविधा देईल.
- पीक मुल्यांकन, जमिनीच्या नोंदींचे डिजिटायझेशन, कीटकनाशके आणि पोषक तत्वांची फवारणी यासाठी 'किसान ड्रोन'.

केन बेटवा प्रकल्प

- केन-बेतवा लिंक प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी 1400 कोटी खर्च.
- केन-बेतवा लिंक प्रकल्पाद्वारे शेतकऱ्यांच्या ९.०८ लाख हेक्टर जमिनीला सिंचनाचा लाभ मिळणार आहे.

MSME

- उद्यम, ई-श्रम, NCS आणि ASEEM पोर्टल एकमेकांशी जोडले जातील.
- इमर्जन्सी क्रेडिट लिंकड गॅरंटी स्कीम (ECLGS) अंतर्गत 130 लाख एमएसएमईनी अतिरिक्त क्रेडिट प्रदान केले
- ECLGS मार्च 2023 पर्यंत वाढवण्यात येणार आहे.

- ECLGS अंतर्गत गॅरंटी कव्हर रु. 50000 कोटींनी वाढवून एकूण रु. 5 लाख कोटी कव्हर केले जाईल.
- मायक्रो अँड स्मॉल एंटरप्राइजेससाठी क्रेडिट गॅरंटी ट्रस्ट फॉर मायक्रो अँड स्मॉल एंटरप्रायझेस (CGTMSE) अंतर्गत सुविधेसाठी रु. 2 लाख कोटी अतिरिक्त क्रेडिट.
- 6000 कोटी रुपयांच्या परिव्ययासह MSME कामगिरी (RAMP) वाढवणे आणि वेगवान करणे.

कौशल्य विकास

Skill Development

Digital Ecosystem for Skilling and Livelihood (DESH-Stack e-portal) will be launched to promote online training

Startups will be promoted to facilitate Drone Shakti for Drone-As-A-Service

- ऑनलाइन प्रशिक्षणाद्वारे नागरिकांना कौशल्य, रीस्किल किंवा अपस्किल करण्यासाठी सक्षम करण्यासाठी डिजिटल इकोसिस्टम फॉर स्किलिंग अँड लिव्हलीहुड (DESH-Stack e-portal) लॉच केले जाईल.
- ड्रोन शक्ती आणि ड्रोन-एज-ए-सर्व्हिस (DrAAS) साठी स्टार्टअप्सना प्रोत्साहन दिले जाईल.

शिक्षण

EDUCATION

Universalisation of Quality Education

One class One TV channel programme to be expanded to 200 TV channels

Virtual labs and skilling e-labs to promote critical thinking skills and stimulated learning environment

A Digital University will be established with world class quality universal education

High quality e-content will be delivered through Digital Teachers

- PM eVIDYA चा 'वन क्लास-वन टीव्ही चॅनल' कार्यक्रम 200 टीव्ही चॅनेलपर्यंत वाढवला जाणार आहे.
- क्रिटिकल थिंकिंग स्किल्स आणि सिम्युलेटेड शिक्षण वातावरणाला चालना देण्यासाठी व्हर्च्युअल लॅब आणि स्किलिंग ई-लॅब्स स्थापन केल्या जातील.
- डिजिटल शिक्षकांद्वारे वितरणासाठी उच्च दर्जाची ई-सामग्री विकसित केली जाईल.
- वैयक्तिक शिक्षण अनुभवासह जागतिक दर्जाच्या दर्जेदार सार्वत्रिक शिक्षणासाठी डिजिटल विद्यापीठाची स्थापना केली जाईल.

आरोग्य

- नॅशनल डिजिटल हेल्थ इकोसिस्टमसाठी खुले व्यासपीठ आणले जाईल.
- दर्जेदार मानसिक आरोग्य समुपदेशन आणि काळजी सेवांसाठी 'नॅशनल टेली मेंटल हेल्थ प्रोग्राम' सुरू करण्यात येणार आहे.
- NIMHANS हे नोडल केंद्र आणि इंटरनॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी-बंगलोर (IIITB) तंत्रज्ञान सहाय्य प्रदान करणारी 23 टेली-मेंटल हेल्थ सेंटर्स ऑफ एक्सलन्सचे नेटवर्क तयार केले जाईल.

सक्षम अंगणवाडी

- मिशन शक्ती, मिशन वात्सल्य, सक्षम अंगणवाडी आणि पोशन 2.0 द्वारे महिला आणि बालकांना एकत्रित लाभ.

- दोन लाख अंगणवाड्यांना सक्षम अंगणवाड्यांमध्ये रूपांतरित करण्यात येणार आहे.
हर घर, नल से जल

- हर घर, नल से जल अंतर्गत 2022-23 मध्ये 3.8 कोटी कुटुंबांना कव्हर करण्यासाठी 60,000 कोटी रुपयांची तरतूद.
सर्वासाठी गृहनिर्माण

- पीएम आवास योजनेअंतर्गत 2022-23 मध्ये 80 लाख घरे पूर्ण करण्यासाठी 48,000 कोटी रुपयांची तरतूद.

उत्तर-पूर्व क्षेत्रासाठी पंतप्रधानांचा विकास उपक्रम (PM-DevINE)

- ईशान्येकडील पायाभूत सुविधा आणि सामाजिक विकास प्रकल्पांना निधी देण्यासाठी PM-DevINE ही नवीन योजना सुरू करण्यात आली आहे.
- योजनेंतर्गत युवक आणि महिलांसाठी उपजीविका उपक्रम सक्षम करण्यासाठी 1,500 कोटी रुपयांचे प्रारंभिक वाटप करण्यात आले.

व्हायब्रंट गावांचा कार्यक्रम

- विरळ लोकसंख्या, मर्यादित कनेक्टिव्हिटी आणि उत्तर सीमेवरील पायाभूत सुविधा असलेल्या सीमावर्ती गावांच्या विकासासाठी व्हायब्रंट व्हिलेज प्रोग्राम.

बँकिंग

- 1.5 लाख पोस्ट ऑफिसपैकी 100 टक्के कोअर बँकिंग प्रणालीवर येतील.
- अनुसूचित व्यावसायिक बँका 75 जिल्ह्यांमध्ये 75 डिजिटल बँकिंग युनिट्स (DBUs) स्थापन करणार आहेत.

ई-पासपोर्ट

- एम्बेडेड चिप आणि भविष्यकालीन तंत्रज्ञानासह ई-पासपोर्ट आणले जातील.

नागरी नियोजन

- इमारत उपनियमांचे आधुनिकीकरण, नगर नियोजन योजना (TPS), आणि ट्रान्झिट ओरिएंटेड डेव्हलपमेंट (TOD) लागू केले जातील.

- शहरी भागात मोठ्या प्रमाणावर चार्जिंग स्टेशन उभारण्यासाठी बॅटरी स्वॅपिंग धोरण आणले जाईल.

जमीन अभिलेख व्यवस्थापन

- जमिनीच्या नोंदीच्या आयटी-आधारित व्यवस्थापनासाठी अद्वितीय जमीन पार्सल ओळख क्रमांक

प्रवेगक कॉर्पोरेट एक्झिट

- कंपन्यांच्या जलद संपुष्टात येण्यासाठी सेंटर फॉर प्रोसेसिंग एक्सेलरेटेड कॉर्पोरेट एक्झिट (C-PACE) स्थापन केले जाईल.

AVGC प्रमोशन टास्क फोर्स

- या क्षेत्राची क्षमता ओळखण्यासाठी ॲनिमेशन, व्हिज्युअल इफेक्ट्स, गेमिंग आणि कॉमिक (AVGC) प्रमोशन टास्क फोर्सची स्थापना केली जाणार आहे.

दूरसंचार क्षेत्र

- प्रोडक्शन लिंकड इन्सॅटिव्ह स्कीमचा एक भाग म्हणून 5G साठी मजबूत इकोसिस्टम तयार करण्यासाठी डिझाइन-लेड मॅन्युफॅक्चरिंगची योजना सुरू केली जाईल.

निर्यात प्रोत्साहन

- राज्यांना 'एंटरप्राइझ आणि सर्व्हिस हब्सचा विकास' मध्ये भागीदार बनण्यास सक्षम करण्यासाठी विशेष आर्थिक क्षेत्र कायदा नवीन कायद्याने बदलला जाईल.

रक्षणार्थ आत्मनिर्भरता

- 2022-23 मध्ये 68% भांडवली खरेदी अर्थसंकल्प देशांतर्गत उद्योगासाठी राखून ठेवलेला आहे, 2021-22 मधील 58% वरून.
- संरक्षण R&D हे उद्योग, स्टार्टअप्स आणि शैक्षणिक संस्थांसाठी खुले केले जातील ज्यात संरक्षण R&D बजेटच्या 25% राखून ठेवल्या जातील.
- चाचणी आणि प्रमाणन आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी स्वतंत्र नोडल अंब्रेला बॉडी स्थापन केली जाईल.

सूर्योदय संधी (Sunrise)

- कृत्रिम बुद्धिमत्ता, भूस्थानिक प्रणाली आणि ड्रोन, सेमीकंडक्टर आणि त्याची इको-सिस्टम, स्पेस इकॉनॉमी, जीनोमिक्स आणि फार्मास्युटिकल्स, ग्रीन एनर्जी आणि क्लीन मोबिलिटी सिस्टम्स यांसारख्या सूर्योदयाच्या संधींमध्ये संशोधन आणि विकासासाठी सरकारी योगदान दिले जाईल.

ऊर्जा संक्रमण आणि हवामान क्रिया:

- 2030 पर्यंत स्थापित सौर उर्जेचे 280 GW चे उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी उच्च कार्यक्षमतेच्या सौर मॉड्यूलसच्या निर्मितीसाठी उत्पादन लिंकड प्रोत्साहनासाठी 19,500 कोटी रुपयांची अतिरिक्त वाटप.
- थर्मल पॉवर प्लांटमध्ये पाच ते सात टक्के बायोमास पेलेट्स सह-फायर केल्या जातील:

1. वार्षिक 38 MMT CO₂ बचत,
2. शेतकऱ्यांना अतिरिक्त उत्पन्न आणि स्थानिकांना नोकरीच्या संधी,
3. उद्योगासाठी कोळशाचे गॅसिफिकेशन आणि कोळशाचे रसायनांमध्ये रूपांतर करण्यासाठी चार पथदर्शी प्रकल्प उभारले जाणार आहेत.
4. अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांना आर्थिक सहाय्य, ज्यांना कृषी-वनीकरण करायचे आहे.

सार्वजनिक भांडवली गुंतवणूक:

- 2022-23 मध्ये सार्वजनिक गुंतवणूक-प्राइम खाजगी गुंतवणूक आणि मागणी चालू राहिल.
- भांडवली खर्चाचा परिव्यय चालू वर्षात 5.54 लाख कोटी रुपयांवरून 2022-23 मध्ये 35.4% ने वाढून 7.50 लाख कोटी रुपये झाला.
- 2022-23 मध्ये परिव्यय (Outlay) GDP च्या 2.9% असेल.
- केंद्र सरकारचा 'प्रभावी भांडवली खर्च' 2022-23 मध्ये 10.68 लाख कोटी रुपयांचा अंदाज आहे, जो GDP च्या सुमारे 4.1% आहे.

गिफ्ट-IFSC

- गिफ्ट सिटीमध्ये जागतिक दर्जाची परदेशी विद्यापीठे आणि संस्थांना परवानगी.
- आंतरराष्ट्रीय न्यायशास्त्रांतर्गत विवादांचे वेळेवर निपटारा करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय लवाद केंद्राची स्थापना केली जाईल.

संसाधने एकत्रित करणे (Mobilising Resources)

- डेटा सेंटर्स आणि एनर्जी स्टोरेज सिस्टमला पायाभूत सुविधांचा दर्जा दिला जाईल.
- व्हेंचर कॅपिटल आणि प्रायव्हेट इक्विटीने गेल्या वर्षी सर्वात मोठ्या स्टार्ट-अप आणि ग्रोथ इकोसिस्टमपैकी एक सुलभ करण्यासाठी 5.5 लाख कोटी रुपयांहून अधिक गुंतवणूक केली. या गुंतवणुकीत वाढ होण्यासाठी उपाययोजना कराव्या लागतील.

डिजिटल रुपया

- 2022-23 पासून रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया द्वारे डिजिटल रुपयाची सुरुवात.

राज्यांना ग्रेटर फिस्कल स्पेस प्रदान करणे

'भांडवली गुंतवणुकीसाठी राज्यांना आर्थिक सहाय्य योजना' साठी वर्धित परिव्यय (Enhanced outlay) :

1. अंदाजपत्रकातील 10,000 कोटींवरून चालू वर्षाच्या सुधारित अंदाजानुसार 15,000 कोटी रुपये
2. अर्थव्यवस्थेतील एकूण गुंतवणुकीचे उत्प्रेरक करण्यासाठी राज्यांना सहाय्य करण्यासाठी 2022-23 मध्ये 1 लाख कोटी रुपयांचे वाटप: पन्नास वर्षांचे व्याजमुक्त कर्ज, सामान्य कर्जपेक्षा जास्त
3. 2022-23 मध्ये, राज्यांना GSDP च्या 4% राजकोषीय तुटीची परवानगी दिली जाईल, ज्यातील 0.5% ऊर्जा क्षेत्रातील सुधारणांशी जोडली जाईल.

वित्तीय व्यवस्थापन

- अर्थसंकल्प अंदाज 2021-22: रु. 34.83 लाख कोटी
- सुधारित अंदाज 2021-22: रु. 37.70 लाख कोटी
- 2022-23 मध्ये एकूण खर्च अंदाजे 39.45 लाख कोटी रुपये आहे

- 2022-23 मध्ये कर्जाव्यतिरिक्त एकूण पावत्या (Total receipts) 22.84 लाख कोटी रुपये असा अंदाज आहे
- चालू वर्षातील वित्तीय तूट: GDP च्या 6.9% (अर्थसंकल्पीय अंदाजातील 6.8% विरुद्ध)
- 2022-23 मध्ये राजकोषीय तूट GDP च्या 6.4% असण्याचा अंदाज आहे

स्थिर आणि अनुमानित कर प्रणालीचे धोरण पुढे नेण्यासाठी:

1. विश्वासार्ह कर व्यवस्था प्रस्थापित करण्याची दृष्टी.
2. कर प्रणाली आणखी सुलभ करण्यासाठी आणि खटला कमी करणे.

नवीन 'अपडेट केलेले रिटर्न'

- अतिरिक्त कर भरल्यावर अपडेटेड रिटर्न भरण्याची तरतूद.
- करनिर्धारकास पूर्वीचे उत्पन्न चुकलेले घोषित करण्यास सक्षम करेल.
- संबंधित मूल्यांकन वर्षाच्या समाप्तीपासून दोन वर्षांच्या आत दाखल केले जाऊ शकते.

सहकारी संस्था

- सहकारी संस्थांनी भरलेला पर्यायी किमान कर 18.5 टक्क्यांवरून 15 टक्क्यांवर आणला.
- सहकारी संस्था आणि कंपन्या यांच्यात समतल खेळाचे मैदान उपलब्ध करून देणे.
- 1 कोटींहून अधिक आणि 10 कोटींपर्यंत एकूण उत्पन्न असलेल्या सहकारी संस्थांवरील अधिभार 12 टक्क्यांवरून 7 टक्क्यांवर आणला.

अपंग व्यक्तींना कर सवलत

- विमा योजनेतून वार्षिकी आणि एकरकमी रकमेचा भरणा पालक/पालकांच्या हयातीत, म्हणजेच 60 वर्षे वयाच्या पालक/पालकांवर अवलंबून असणा-या वेगळ्या अपंगांना अनुमती दिली जाईल.

राष्ट्रीय पेन्शन योजनेतील योगदानामध्ये समानता

- राज्य सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या NPS खात्यात नियोक्त्याच्या योगदानावर कर कपातीची मर्यादा 10 टक्क्यांवरून 14 टक्क्यांपर्यंत वाढवली आहे.
- त्यांना केंद्र सरकारच्या कर्मचाऱ्यांच्या बरोबरीने आणते.
- सामाजिक सुरक्षा फायदे वाढविण्यात मदत होईल.

स्टार्ट-अपसाठी प्रोत्साहन

- कर लाभ मिळवण्यासाठी पात्र स्टार्ट-अपसाठी 31.03.2023 पर्यंत, एक वर्षाने वाढवण्याचा कालावधी.
- यापूर्वी 31.03.2022 पर्यंत इन्कॉर्पोरेशनचा कालावधी वैध होता.

सवलतीच्या कर प्रणाली अंतर्गत प्रोत्साहन

- कलम 115BAB अंतर्गत उत्पादन किंवा उत्पादन सुरू करण्याची शेवटची तारीख एका वर्षाने म्हणजे 31 मार्च 2023 ते 31 मार्च 2024 पर्यंत वाढवली आहे.

आभासी डिजिटल मालमतेवर कर आकारणीसाठी योजना

- व्हर्चुअल डिजिटल मालमतेसाठी विशिष्ट कर व्यवस्था सुरू केली.
- कोणत्याही आभासी डिजिटल मालमतेच्या हस्तांतरणातून मिळणाऱ्या उत्पन्नावर 30 टक्के दराने कर आकारला जाईल.
- संपादन खर्च वगळता अशा उत्पन्नाची गणना करताना कोणत्याही खर्चाच्या किंवा भत्याच्या संदर्भात कोणतीही कपात करण्याची परवानगी नाही.
- व्हर्चुअल डिजिटल मालमतेच्या हस्तांतरणामुळे होणारा तोटा इतर कोणत्याही उत्पन्नाच्या विरोधात सेट केला जाऊ शकत नाही.

- व्यवहाराचे तपशील कॅप्चर करण्यासाठी, आर्थिक उंबरठ्यावरील अशा मोबदल्याच्या 1 टक्के दराने आभासी डिजिटल मालमत्तेच्या हस्तांतरणाच्या संबंधात केलेल्या पेमेंटवर TDS प्रदान केला जाईल.
- व्हर्च्युअल डिजिटल मालमत्तेची भेट देखील प्राप्तकर्त्याच्या हातात कर भरावी लागेल.

खटला व्यवस्थापन

- ज्या प्रकरणांमध्ये कायद्याचा प्रश्न हा उच्च न्यायालय किंवा सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांसारखाच असतो, अशा प्रकरणांमध्ये कायद्याच्या अशा प्रश्नावर न्यायालय निर्णय घेईपर्यंत विभागाकडून अपील दाखल करणे पुढे ढकलले जाईल.
- करदाते आणि विभाग यांच्यातील वारंवार खटले कमी करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात मदत करणे.

IFSC ला कर प्रोत्साहन

विनिर्दिष्ट अटींच्या अधीन राहून, खालील गोष्टी करातून मुक्त केल्या जातील

- ऑफशोर डेरिव्हेटिव्ह साधनांमधून अनिवासी व्यक्तीचे उत्पन्न.
- ऑफशोर बँकिंग युनिटद्वारे जारी केलेल्या काउंटर डेरिव्हेटिव्हमधून मिळणारे उत्पन्न.
- रॉयल्टी आणि जहाजाच्या भाडेतत्वावरील व्याजातून मिळणारे उत्पन्न.
- IFSC मधील पोर्टफोलिओ व्यवस्थापन सेवांमधून प्राप्त झालेले उत्पन्न.

आरोग्य आणि शिक्षण उपकर

- उत्पन्न आणि नफ्यावर कोणताही अधिभार किंवा उपकर व्यवसाय खर्च म्हणून स्वीकार्य नाही.
- कर चुकवेगिरी विरुद्ध प्रतिबंध
- शोध आणि सर्वेक्षण ऑपरेशन्स दरम्यान आढळलेल्या अघोषित उत्पन्नाच्या विरुद्ध कोणत्याही नुकसानाची परवानगी दिली जाणार नाही.

TDS तरतुदी तर्कसंगत करणे

- एजंट्सच्या हातात व्यवसाय प्रमोशन धोरण करपात्र म्हणून लाभ एजंटाना दिले जातात.
- आर्थिक वर्षात अशा फायद्यांचे एकूण मूल्य रु. 20,000 पेक्षा जास्त असल्यास, लाभ देणाऱ्या व्यक्तीला कर वजावट दिली जाते.

अप्रत्यक्ष कर

जीएसटीमध्ये उल्लेखनीय प्रगती

- महामारी असूनही जीएसटी महसूल वाढला आहे – या वाढीसाठी करदाते कौतुकास पात्र आहेत.

विशेष आर्थिक क्षेत्रे

- SEZ चे सीमाशुल्क प्रशासन पूर्णपणे IT-प्रचलित असेल आणि सीमाशुल्क राष्ट्रीय पोर्टलवर कार्य करेल - 30 सप्टेंबर 2022 पर्यंत लागू केले जाईल.

सीमाशुल्क सुधारणा आणि शुल्क दर बदल

- फेसलेस सीमाशुल्क पूर्णपणे स्थापित केले गेले आहे. कोविड-19 साथीच्या काळात, सीमाशुल्क रचनेने चपळता आणि हेतू प्रदर्शित करणाऱ्या सर्व अडचणींविरुद्ध अपवादात्मक आघाडीवर काम केले आहे.

प्रकल्प आयात आणि भांडवली वस्तू

- भांडवली वस्तू आणि प्रकल्प आयातीमधील सवलतीच्या दरातून हळूहळू बाहेर पडणे; आणि देशांतर्गत क्षेत्राच्या वाढीसाठी आणि 'मेक इन इंडिया'साठी अनुकूल 7.5 टक्के मध्यम दर लागू करणे.
- देशात उत्पादित न झालेल्या प्रगत यंत्रसामग्रीसाठी काही सवलत कायम राहतील.
- भांडवली वस्तूंच्या देशांतर्गत उत्पादनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी विशिष्ट कास्टिंग, बॉल स्कू आणि रेखीय गती मार्गदर्शक यांसारख्या इनपुट्सवर काही सूट देण्यात आल्या आहेत.

रत्ने आणि दागिने

- कापलेल्या आणि पॉलिश केलेल्या हिरे आणि रत्नांवरील सीमाशुल्क 5 टक्क्यांपर्यंत कमी केले जात आहे; फक्त कापलेल्या हिऱ्याला सीमाशुल्क शून्य

MSME

- छत्र्यांवरचे सीमाशुल्क 20 टक्क्यांपर्यंत वाढवण्यात आले आहे. छत्र्यांच्या काही भागांना दिलेली सूट काढून घेतली जात आहे.
- भारतात उत्पादित होणाऱ्या कृषी क्षेत्रासाठी अवजारे आणि साधनांवर सूट तर्कसंगत केली जात आहे
- MSME दुय्यम पोलाद उत्पादकांना दिलासा देण्यासाठी गेल्या वर्षी स्टील स्कॅपला दिलेली सीमा शुल्क सूट आणखी एका वर्षासाठी वाढवली
- स्टेनलेस स्टील आणि कोटेड स्टीलच्या सपाट उत्पादनांवर काही विशिष्ट अँटी-डंपिंग आणि CVD, मिश्र धातुच्या स्टीलचे बार आणि हाय-स्पीड स्टील रद्द केले जात आहेत.

byjusexamprep.com